

Datum: 2023-12-11

Dnr: 3.2-23/0065

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning

Bakgrund

Den 3 april 2023 inkom en anmälan om oredlighet i forskning till nämnden från [REDACTED]. I anmälan riktas misstankar mot [REDACTED] och hennes avhandling. Anmälaren anmäler även [REDACTED] nuvarande handledare [REDACTED] och [REDACTED]. Av handlingarna i ärendet framgår att [REDACTED] tidigare varit handledare till den anmälda när han arbetade vid Karolinska institutet.

Forskningen avser åldrande, och mer specifikt effekten av malariainfektion på telomerlängd.

Anmälan avser misstankar om plagiering i följande avhandling som har formen av en monografi:

- [REDACTED]
[REDACTED] Doktorsavhandling, Karolinska Institutet.

Misstankarna avser att avhandlingen innehåller plagierad text, figurer och tabeller ur en artikel och tre manuskript som utgjort avhandlingens delarbeten:

- Artikel 1 – [REDACTED]

- Manuskript 1 – [REDACTED]

- Manuskript 2 – [REDACTED]

- Manuskript 3 –

I anmälan anges även att det i kapitel 6 i avhandlingen finns påståenden om att vissa analyser ska genomföras. Anmälaren menar att dessa påståenden är falska då analyserna redan är genomförda och redovisade i manuskript 3. Dessa påståenden förstår nämnden som misstankar om förfalskning.

Den anmäldas yttrande

██████████ bestrider att hon gjort sig skyldig till plagiering. Hon uppger att plagiering så vitt hon vet är att man helt eller delvis använder någon annan författares text genom att införliva den i sin egen utan korrekt citering, vilket hon menar inte skett i detta fall.

Hon förklarar att den artikel och de manuskript som enligt anmälaren plagieras i hennes avhandling utgör avhandlingens delarbeten och finns angivna i hennes individuella studieplan. Artikeln och manuskripten presenterar således det arbete hon genomfört under sin forskarutbildning. ██████████ anför vidare att det i avhandlingen anges att delarbetena genomförts tillsammans med andra och att det i det erratablad som lades fram i samband med disputationen anges vilka personer som bidragit till respektive delarbete och med vad.

Hon beskriver vidare att hon rekommenderades att lägga fram sin avhandling i form av en monografi. Rekommendationen grundade sig i olika omständigheter, bland annat relaterade till byte av handledare, och att inte tillräckligt många av de arbeten som skulle ingå i hennes avhandling var publicerade. Det vanliga inom hennes forskningsfält är att skriva en sammanläggningsavhandling. ██████████ beskriver att det inte fanns några interna riktlinjer vid Karolinska institutet för hur monografier inom hennes fält skulle skrivas, att hon försökt följa internationella riktlinjer och att hon beskrivit den publicerade och de opublicerade studierna i respektive kapitel i avhandlingen.

██████████ uppger att figurer och figurtexter har återanvänts från artikel 1 med godkännande från tidskriften, och att artikel 1 har angivits som källa på ett korrekt sätt. Hon bifogar en plagiatkontroll som gjorts i plagieringsverktyget iThenticate och anför att de likheter i text som finns mellan artikeln och avhandlingen är på en accepterad nivå. Hon påpekar att jämförelsen gjorts mot hela avhandlingen.

Gällande manuskripten beskriver hon att det är hon som skrivit texterna och tagit fram figurerna och tabellerna med bidrag från medförfattarna. Hon uppger att manuskript 1 har skickats in till en tidskrift men refuserats och att manuskript 1 nu är pausat då författarna inte är överens om vilken tidskrift det ska skickas till. Övriga manuskript har inte skickats in till någon tidskrift, men ██████████ uppger att planen är att

samtliga manuskript ska publiceras. Hon anger att vissa analyser från de tre manuskripten har uppdaterats i de delar dessa delarbeten beskrivs i avhandlingen och hon påtalar även att manuskripten fortfarande är under utveckling.

Som svar på misstankarna om förfalskning i form av falska påståenden uppger [REDACTED] att hon inte har tagit med alla analyser som finns i manuskript 3 i avhandlingen. Hon förklarar att manuskriptet är i en preliminär form och att hon inte ansett att alla analyser är fullständiga. Hon har därför valt att endast presentera den deskriptiva statistiken rörande det delarbetet i sin avhandling.

Information från institutionen för medicin vid Karolinska institutet

Prefekten [REDACTED] och studierektorn [REDACTED] vid institutionen för medicin vid Karolinska institutet har på eget initiativ inkommit med en skrivelse till nämnden där de förklarar bakgrunden till att [REDACTED] avhandling gjordes om från en sammanläggningsavhandling till en monografi. Deras beskrivning stämmer överens med den [REDACTED] lämnat i sitt yttrande.

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen).

Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 §:

en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Nämndens prövning sker stegvis utifrån bestämmelsen ovan.

Nämndens motivering av beslutet

Den forskning som omfattas

Forskare

Enligt 4 § i lagen ansvarar forskaren för att följa god forskningssed i sin forskning.

Som forskare räknas personer som genomgår eller har genomgått forskarutbildning och som deltar i forskning. Övriga personer som deltar i forskningsverksamhet, exempelvis studenter på grundnivå eller avancerad nivå samt teknisk och administrativ personal, bör inte räknas som forskare.¹

Nämnden anser att [REDACTED] är forskare eftersom hon genomgått forskarutbildning och deltagit i forskning.

Övriga anmälda, [REDACTED] t och [REDACTED], är disputerade. Dock prövas inte dessa personers ansvar utan endast [REDACTED] ansvar eftersom den misstänkta plagieringen gäller avhandlingen som hon är ensam författare till.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet^{1, 2}

Förfalskning avser manipulering av forskningsmaterial, utrustning eller processer eller att data eller resultat ändras, utelämnas eller undanhålls utan att det är berättigat.

Plagiering innebär att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.³

Anmälaren menar att [REDACTED] plagierat text, figurer och tabeller ur artikel 1 och manuskript 1-3 i sin avhandling. Anmälaren menar även att avhandlingen innehåller falska påståenden om att vissa analyser ska genomföras, trots att dessa redan är genomförda och finns redovisade i manuskript 3.

Den anmälda bestrider misstankarna om plagiat. Hon anför att det av avhandlingen och errata framgår att de arbeten som avhandlingen misstänks plagiera utgör avhandlingens delarbeten. Hon anför vidare att det i avhandlingen och av errata sammantaget framgår att de delarbeten som beskrivs har gjorts i samarbete med andra och deras respektive bidrag till arbetena finns angivet.

Rörande misstankarna om förfalskning anför den anmälda att hon gällande delarbete 4 valt att endast redovisa deskriptiva data av det skälet att hon inte ansåg att analyserna var klara.

Nämnden konstaterar inledningsvis att errata presenterades i samband med att avhandlingen försvarades och att den publicerades någon dag senare. Avhandlingen och errata ska därför ses som en helhet. Nämnden noterar vidare att de delarbetena som presenteras i avhandlingen även var planerade att ingå i [REDACTED] avhandling enligt hennes studieplan.

¹ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Reviderad utgåva. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2023, kap. 3.1.

² Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

³ Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

Av avhandlingen i kombination med errata framgår att artikeln och manuskripten utgör avhandlingens delarbeten. I errata presenteras delarbetenas medförfattare och deras respektive bidrag till delarbetena finns angivet. Nämnden bedömer att det av sammanhanget i avhandlingen framgår vilket delarbete som beskrivs i vilket kapitel. Nämnden bedömer att ursprungskällorna har givits tillbörligt erkännande. Sammantaget bedömer nämnden därför att den återanvändning av text ur delarbetena, det vill säga artikeln och manuskripten, som förekommer i avhandlingen inte utgör plagiat.

Även om nämnden bedömer att tillbörligt erkännande har givits, så riktas kritik mot att det inte framgår tydligt för läsaren av avhandlingen på vilket sätt text i olika delar av avhandlingen har återanvänts från delarbetena, det vill säga artikeln och manuskripten, och till vilken del texten är ny eller parafraaserad.

Nämnden riktar vidare kritik mot det bristande stöd som Karolinska institutet givit doktoranden när avhandlingen gjordes om från sammanläggningsavhandling till monografi.

Gällande misstankarna om falska uppgifter konstaterar nämnden att det i avhandlingen anges att framtida analyser kommer att kunna ge vissa svar, och att manuskript 3 delvis innehåller dessa svar. [REDACTED] har i sitt yttrande angett att hon ansett att vissa analyser i manuskriptet är ofullständiga. Nämnden bedömer att uttalandet om framtida analyser inte innebär att data eller resultat har ändrats, utelämnats eller undanhållits utan att det är berättigat, och utgör därmed inte förfalskning.

Sammanfattning av beslutet

Sammanfattningsvis finner nämnden att [REDACTED] inte har gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Dorota Green.

Thomas Bull
Ordförande
Skiljaktig se bilaga 1

Dorota Green
Handläggare

Bilaga 1**Skiljaktig mening av ordförande Thomas Bull och ledamoten Karin Sporre**

Ledamöterna Thomas Bull och Karin Sporre är skiljaktiga avseende bedömningen av förekomst av plagiat i avhandlingen och redovisar därför en annan motivering av nämndens beslut. Vi anser att beslutet borde ha motiverats i enlighet med följande.

En utgångspunkt för vår bedömning är att användandet av en text som samförfattats med andra, då en författare i en egen publicering använder hela eller delar av densamma, utgör plagiat om ursprungstexten och övriga författares insatser inte ges tillbörligt erkännande genom t.ex. fotnoter och i förekommande fall med angivande av citat. Att en författare själv bidragit till den plagierade texten i större eller mindre utsträckning kan inte påverka denna bedömning.

En andra utgångspunkt är att även opublicerade manuskript kan plagieras om de föreligger i ett tillräckligt färdigt skick. Inom flera vetenskapsområden är det inte ovanligt att författare hänvisar till egna eller andras opublicerade arbeten genom sådana hänvisningar såsom ”forthcoming”, ”manus under publicering”, ”kommande” eller liknande. Det är då möjligt att ge tämligen exakta hänvisningar och även ange vad som utgör direkta citat av den aktuella texten.

Vid författandet av en monografi är det alltså möjligt att använda texter – egna eller andras – som endast finns i manuskriptform om bara några förhållandevis enkla förhållningsregler iakttas avseende hur hänvisningar ska göras.

I det nu aktuella ärendet har externa faktorer lett till att doktoranden [REDACTED] under slutfasen av sitt arbete skrivit en monografi i stället för att, som brukligt är inom vetenskapsområdet, gå fram med en sammanläggningsavhandling av redan publicerade artiklar tillsammans med en sammanfattande ramtext (”kappa”). De texter som därvid använts är en redan publicerad artikel och tre manuskript, där ett skickats in för publicering men inte antagits och de andra inte skickats in för publicering. I errata till monografien har angetts vilka kapitel i avhandlingen som bygger på vilka texter i artikeln och manuskripten men några exakta hänvisningar eller angivande av citat finns inte.

Mot denna bakgrund kan vi konstatera att ett flertal delar av texterna i monografins kapitel utgör direkt tagna texter från artikeln eller manuskripten, ibland så pass ordagrant återgivna att citattecken borde ha använts. Sammantaget innebär detta att avhandlingen innehåller plagiat.

Den bristande hänvisningen till använda texter är som framgått omfattande och avvikelserna från god forskningssed kan inte anses annat än allvarlig.

Frågan är därmed om plagiaten skett med uppsåt eller av grov oaktsamhet. Där gör vi följande bedömning. Vi konstaterar att ansökan om disputation är underskriven av såväl handledarna [REDACTED] och [REDACTED], som av [REDACTED]

(ansvarig för forskarutbildningen) och [REDACTED] (prefekt) och [REDACTED] själv. Det är således tydligt att det institutionella sammanhanget godkänt att en monografi ska skrivas byggande på artikeln och manuskripten. Samtidigt står det klart att monografiformen är ovanlig inom vetenskapsområdet och att [REDACTED] därför behövt särskilt stöd och vägledning för att korrekt kunna hantera detta. Vi menar att det är tydligt att de ansvariga inte bistått en doktorand i en utsatt situation i tillräcklig utsträckning. De fel och brister som avhandlingen uppvisar är därmed gjorda oaktsamt men vi kan inte se att [REDACTED], i den situation som var för handen, förfarit grovt oaktsamt. Hon har alltså inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Bilaga 2**Tillägg till nämndens beslut av ledamoten Margaretha Fahlgren**

Ärendet visar att det föreligger en allvarlig avvikelse som behöver hanteras inom det lärosäte, Karolinska institutet, där den anmälda avhandlingen lagts fram. Forskningsmiljön, där doktoranden verkat, har i en utvärdering beskrivits som en ohälsosam arbetsmiljö som inkluderar en [REDACTED] [REDACTED].

Med tanke på de stora brister som fanns i arbetsmiljön borde Karolinska institutet säkrat den anmälda doktoranden förutsättningar att fullfölja sitt arbete. De ansvariga har brustit härvidlag och Karolinska institutet bör därför genomlysas den allvarliga avvikelsen i syfte att förhindra att liknande situationer uppstår.